

Aslına bakarsanız o pek büyük olmayan, hızlı gitmeyen ve çok gürültü yapan, çirkin basık ve yamrı yumru bir makine parçasıdır. Motoru arkasındadır ve önünde de insanı yadırgatan, somurtkan ve zevksiz bir görünüşü vardır. Otomobil alırken gösterişe ve şıklığa önem veren Amerikalılar Volkswagen'le alay etmişler, onu hor görmüşlerdi. Bununla beraber Nazi Almanyasının bir yetim yavrusunun savaş sonrası birdenbire gelişip ortaya çıkmasından sonra, o zamana kadar alışılmış bütün otomobillerin böyle sade olmalarını gerektirecek ve önceden pek düşünülmeyen bazı nedenler ortaya çıkmıştır.

Volkswagen'i en seçkin çevrelerde bile görmek kabildir. Bangkok'daki Volkswagen acentesinin sahipleri Siyam Kralının kuzenleri olan iki prensir. Belçika Kralı Baudouin üstü açılabilen bir model ile Avrupada dolaşır, ve Prenses Margaret de 1962 model bir kaptı kaçtı kullanmakta hiç bir sakınca görmez.

Bundan başka, Volkswagen, Amerikan kültüründe de kendine bir yer yapmıştır. Amerikan Argo Sözlüğü ondan «Böcek Bir Volkswagen otomobili (görünüşünden ötürü)» diye bahseder. Maine'de bir adamın plâkasında «A-BUG» (Böcek) ibaresi vardır. Kaliforniya'da bir kaptı kaçtı 1.501.500 adet alışveriş kuponu biriktirilerek satın alınmıştır. Ve bir keresinde 18 öğrenci bir Volkswagene dolarak rekor kırmışlardır.

Texas'da kovboylar arazilerinde Volkswagen ile dolaşmakta, Rhode Island'da bir at yetiştiricisi Shetland taylorını otomobilin arka koltuğunda taşımakta, Nashville'de adamın biri kurşun geçmez bir Volkswagende para taşımaktadır. Herhalde, Volkswagen yeryüzünde en kolay tanınabilen otomobildir. Bu arada bazı kötü şakalara da hedef olduğu olmuştur. Örneğin, sarhoşun biri sokakta Saint Bernard cinsi bir köpek tarafından yere düşürülmüş ve tam kalkmağa çalışırken bu sefer de kendisine bir Volkswagen çarpmış. Etraftan seyredenlere «köpek pek canımı acıtmadı amma kuyruğuna bağlı o teneke kutu yok mu, az daha canımı alıyordu» demiş. Texas'da VW reklâmlarının «Bugün eve altılık bir paket alın» dediği söylenir, adeta altılık bir viski sandığı gibi, altı Volkswagen!

Bütün bu şakaların VW'ye hiçbir kötü etkisi olmamıştır. II. Dünya Savaşından sonra Almanya'da Wolfsburg şehrindeki bir askerî taşıt fabrikasının bombalanmış yıkıntıları arasından sıyrılan bu kaplumbağaya benzeyen küçük otomobil 16 yıl içinde

Chevrolet ve Ford'dan sonra dünyanın en çok satılan üçüncü otomobili olmuştur (1963 yılında 1.209.591 adet). Birleşik Amerika'da en çok satılan 10. markadır. Bugün aşağı yukarı Amerikan piyasasının yüzde onunu tutmuştur, ve ithâl otomobil piyasasının yüzde altmışını kapsar.

VW harikası, Adolf Hitler'in bir fikri ile başlamıştır. 1930 yılının başlarında ucuz bir «halk arabası» ortaya çıkarmak isteyen Hitler, Almanya'nın otomobil alanındaki dahisi Ferdinand Porsche, yi bu işe memur etti. Eğer bugünkü VW sizi güldürüyorsa, 1936 da imâl edilen prototip sizi muhakkak ağlatabilirdi. Çirkin olmasına rağmen, arka penceresi hariç Hitler tarafından beğenildi. Fakat hiç kimse imâl edilen 210 tanecik otomobile gerçekten metelik vermedi. Zaten bir kaç yıl sonra savaş başladı ve bu yeni fabrika da askerî kamyon imâline girişti.

Savaş sonrası üçte ikisi yıkılmış olan fabrika o kadar gözden düşmüştü ki kim isterse alabilirdi. İngiliz, Amerikan ve Rus otomobil yapımcıları ilgilenmediler bile. Can sıkıntısından olacak, 1947 yılının sonlarına doğru İngilizler (fabrika İngiliz işgal bölgesindeydi) Heinz Nordhoff adındaki bir Almanı fabrikanın başına getirdiler. Savaştan önce General Motors'un Almanya'daki şubesinde çalışan Nordhoff Wolfsburg'a taşındı. Fabrikada bir şilte üzerinde yatıp kalktı, sabahları ayakbaşının içine giren fareleri kovaladı ve Alman Halk otomobilini tekrar imâl edebilmek için didindi, durdu.

OTOMOBİL GİBİ GİDEN BÜCEK

Otomobilin ana hatları esas olarak değişmemiştir, fakat mekaniksel yönden sürekli yenilikler yapılmıştır ve şirket (şimdi hissedarları vardır) üstü açılabilen modeller, kamyonetler, kaptı kağıtlar ve Karmann Ghia spor otomobilleri yapmağa başlamıştır. Nordhoff'un Wolfsburg fabrikası bugün yeryüzünde yalnız otomobil yapan en büyük fabrikadır (44.000 den fazla işçi) ve şirketin Almanya'da, Brezilya'da ve Avustralya'da 5 ayrı fabrikası daha vardır.

1949 yılında Volkswagen Amerika'da 2 otomobil sattı, 1955 yılında ise bu rakam 29.000 idi. Şirketin idarecileri VW'yi kimlerin ve niçin satın aldıklarını tespit etmek istedikleri zaman bu işin imkânsız olduğu görüldü. Örneğin, «bana ihtiyacı olduğunu hissettiğim için satın aldım» diyen Chicago'lu bir kadının, veya VW'nin meziyetlerini «20 yıl sonra iyiki evlenmişim» diyeceğiniz bir kadının kine benzeten Orta Amerikalı bir endüstri mühendisinin bu davranışlarını nasıl değerlendirebilirsiniz?

VW'nin çekiciliğinin bir nedeni ekonomidir. Yeni bir VW'nin fiyatı 1600 dolardır ki bugünkü Birleşik Amerika standartlarına göre çok ucuz sayılır. Değişmeyen hatları bir 1954 modelini 1964 modelinden ayırt etmeği zorlaştırır. Bu yüzden ikinci el fiyatı yıllar geçmesine rağmen çok düşmez. Lâstikleri 40.000 mil kadar dayanır ve dört silindirli, hava soğutmalı motoru bir galon benzin ile 30 mil yapılmasını sağlar. VW kullananlardan biri «zannedersem benimki diğer otomobillerin egzoz gazları ile çalışıyor» demişti. Sağ kalabilenlerin

söylediklerine göre, Volkswagen hızla giden otobüs veya büyük kamyonların arkasında meydana gelen vakum tarafından çekilerek motoru çalışmadan da yol alabilirmiş... tabii bunlar onun gerçekten ne kadar ekonomik olduğunu göstermek için söylenen şakalardır. Ayrıca, VW manevra yeteneği en yüksek olan otomobillerden biridir. Adamın biri «büyük bir otomobilden inip VW'ye binmek, postallarınızı çıkarıp rahat bir terlik giymeğe benzer» demiştir.

Birleşik Amerika'da ilk Volkswagen sahiplerine, olur olmaz şeylere heveslenen kişiler gözüyle bakılmıştı. 1954 yıllarında sokağınızdaki yegâne kaplumbağaya sahip olmanın verdiği yalnızlık duygusu nedeniyle 6-7 meraklı bir araya gelmiş ve Amerika Volkswagen Klübünü kurmuştur. Bugün klübün binlerce üyesi vardır ve zaman zaman Wolfsburg'a geziler düzenlerler. Bu klüp üyeleri «fabrikada sanki bir mabetteki hacılar gibi dolaşır ve huşu içinde düşüncelere dalarız» diyorlar.

Hernekadar bu harekete öncü olan ilk hevesliler bunu ucuzluğa doğru bir yol olarak niteledilerse de, Volkswagen şirketi 1959 yılından itibaren malının reklamını pek iyi yapmağı becerdi. Bu reklamlar bir sürü ödüller kazandılar. Kokteyl partilerde, ofislerde bu reklamlar hakkında konuşuldu ve hattâ üniversite tezlerinde analiz edilip incelendiler. Reklamların hemen hepsi bir kaptı kağıtının veya bir binek modelinin basit ve gösterişsiz fotoğraflarını taşımaktaydılar ve o derece açık kalıllikle hazırlanmışlardı ki şirketin idarecileri bile şaşırıp kalıyorlardı. Kaçınılmaz bir gerçeği ortaya koyan reklamların birinde «Volkswagen'i evcil mi buluyorsunuz?» sorusu vardı. Bir diğesinde (kaptı kağıt için) «yaptığımız otomobil aynı zamanda komiktir» sözü bulunuyordu. Halk bu çeşit açık sözlülüğü sevdi ve reklamlar otomobil satışlarını çok arttırdı, bunlarda insanların aradığı, fakat bir türlü kolay kolay bulamadığı bir içtenlik vardı.

Bütün bunlardan sonra Volkswagen'i sevmeyen kimseler kalabilir miydi? VW'nin yolda diğer bir otomobili geçebilme gücü hemen hemen yoktur ve çok küçük bir bagaj yerine sahiptir. Az bir süre önce reklamlardan birinde VW patlak bir lâstikleriyle görünüyordu ve üstüne büyük bir kurnazlıkla «Hiç kimsenin kusursuz» değıldir yazılmıştı.

Reader's Digest'ten
Çeviren: Gülşen BIG